

Boj proti rasizmu, intolerancii a diskriminácii voči Rómom

Všeobecné politické odporúčania ECRI č. 3 a 13: Kľúčové témy

— Mnohí Rómovia¹ v Európe sú vystavení všeobecne rozšíreným predsudkom a stereotypom a sú predmetom diskriminácie v miestach, kde žijú. V dôsledku tohto stavu pretrvávajú marginalizácia rómskych komúnit a vznikajú vážne prekážky pre akékoľvek politické iniciatívy zamerané na zlepšenie ich situácie. Javy ako je anticigánstvo, diskriminácia a sociálne vylúčenie treba riešiť prostredníctvom kombinácie právnych krokov, posilňovania administratívnych schopností, ako aj vzdelávacích aktivít a aktivít na zvyšovanie povedomia.

” Anticigánstvo je osobitne trvalou, násilnou, opakujúcou sa a bežne sa vyskytujúcou formou rasizmu, ideológiou založenou na rasovej nadradenosti, formou dehumanizácie a inštitucionálneho rasizmu, ktorú živí historicky zakorenená diskriminácia prejavujúca sa okrem iného násilím, nenávisťnými výrokmami, vykorisťovaním, stigmatizáciou a do očí bijúcou podobou diskriminácie.

KLÚČOVÉ POSOLSTVO

— Vlády musia navrhovať, implementovať a financovať národné stratégie a politiky na posilnenie postavenia a účasti Rómov a zapájať ich, ako rovnocenných partnerov, do aktivít smerujúcim k odstraňovaniu rasizmu, intolerancie a diskriminácie. Tieto stratégie musia zabezpečiť:

- ▶ prijímanie jednohlasných opatrení naprieč politickým spektrom a podpora dlhodobých investícií za zlepšenie postavenia Rómov;
- ▶ cieľené aktivity na boj proti rasovo motivovanému násiliu a anticigánstvu a poskytovanie účinnej právnej ochrany pred všetkými formami diskriminácie v zamestnaní, bývaní, vzdelávaní, zdravotníctve, v prístupe k tovaru a službám a pri výkone povinností všetkých verejných orgánov;
- ▶ zber a analýzu štatistických údajov na monitorovanie pokroku.

VYBRANÉ ODPORÚČANIA

— Vlády musia zabezpečiť, aby vnútroštátne právne predpisy reálne chránili práva Rómov, a musia prijať naliehavé kroky na boj proti anticigánstvu v týchto oblastiach:

Vzdelávanie

- ▶ Odstrániť segregáciu v školách a obťažovanie rómskych žiakov;
- ▶ Odstrániť negatívne stereotypy zo školských textov;
- ▶ Odstrániť prekážky k rovnosti prístupu k vzdelávaniu a zabezpečiť reálnu dostupnosť vzdelávania v materských školách;
- ▶ Využívať školských mediátorov ako sprostredkovateľov medzi rodičmi a školami a povzbudzovať rodičov, aby svoje deti primáli k navštevovaniu školy;
- ▶ Zabezpečiť, aby si rómski žiaci plynule osvojili úradný jazyk;
- ▶ Prehĺbiť poznanie rómskeho jazyka, kultúry a histórie a poskytnúť pedagogickým pracovníkom odbornú prípravu na uľahčovanie medzikultúrneho dialógu, a zvýšiť povedomie spoločnosti o anticigánstve.

1. Výraz „Rómovia“ zahŕňa nielen Rómov, ale aj Sintiov, Kaleov, Aškalirov, „Egyptanov“, Manušov a ich príbuzné skupiny v Európe, ako aj Travellerov.

Zamestnanie

- ▶ Odstrániť diskrimináciu Rómov pri prijímaní do zamestnania a v kariérom raste;
- ▶ Prijatť pozitívne opatrenia pre Rómov v oblasti zamestnania, najmä pri náboe a v odbornej príprave.

Bývanie

- ▶ Zabezpečiť dostupnosť slušného bývania pre Rómov a odstrániť segregáciu;
- ▶ Pre kočovných Rómov zriadiť primerané permanentné alebo dočasné táboriská s potrebným vybavením a zabezpečiť, aby sa im nebránilo v tradičnom spôsobe života;
- ▶ Zabrániť nútenému vystáhuванию Rómov bez výpovede alebo bez poskytnutia náhradného ubytovania;
- ▶ Podporovať spolužitie a vzájomné porozumenie medzi Rómami a Nerómami žijúcimi v zmiešaných lokalitách.

Zdravotná starostlivosť

- ▶ Zamestnať rómskych mediátorov zdravia, ktorí by mali pomôcť zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti.

Rasové násilie a rasové trestné činy proti Rómom

- ▶ Nabádať rómske obeť rasovo motivovaného násillia a trestných činov, aby podávali sťažnosti;
- ▶ Verejne odsudzovať všetky nenávistné prejavy a násillie voči Rómom a vyšetrovať a trestne stíhať nenávistné prejavy, najmä na internete.

Polícia

- ▶ Vzdelávať políciu o ľudských právach a zvýšiť jej povedomie o problémoch, s ktorými sa stretávajú Rómovia;
- ▶ Podporiť nábor Rómov do polície.

Médiá

- ▶ Poskytnúť vzdelávanie odborným pracovníkom médií o ich zodpovednosti za nešírenie predsudkov a za nepodnecovanie diskriminácie, nenávisti a násillia voči Rómom;
- ▶ Podporovať zastúpenie Rómov v médiách prostredníctvom náboru a vzdelávania rómskych novinárov.

Prístup na verejné priestranstvá, k tovarom a službám

- ▶ Zabezpečiť, aby rómske lokality neboli znevýhodnené v prístupe k verejným službám;
- ▶ Zabezpečiť vzdelávanie pre poskytovateľov služieb a štátnych zamestnancov o identifikácii a prevencii rasizmu a diskriminácie voči Rómom.

Ženy a deti

- ▶ Zlepšiť postavenie rómskych žien, zabezpečiť ich práva a bojovať proti ich viacnásobnej diskriminácii;
- ▶ Zaregistrovať všetky rómske deti pri narodení a zabezpečiť, aby všetkým Rómom boli vydané doklady totožnosti.

Povedomie o rovnosti a ľudských právach

- ▶ Podporovať vzdelávanie Rómov s cieľom zabezpečiť, aby dobre poznali svoje práva a mohli ich uplatňovať;
- ▶ Podporovať vzdelávanie o vnútroštátnych antidiskriminačných právnych predpisoch pre všetkých, ktorých sa týka výkon spravodlivosti.

ECRI – UŽITOČNÉ ODKAZY

ECRI General Policy Recommendation No.3 Combating racism and intolerance against Roma/Gypsies (Všeobecné politické odporúčanie ECRI č. 3 o boji proti rasizmu a intolerancii voči Rómom/Cigánom)

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-03-1998-029-SLO>

ECRI General Policy Recommendation No.13 Combating anti-Gypsyism and discrimination against Roma (Všeobecné politické odporúčanie ECRI č. 13 o boji proti anticigánstvu a diskriminácii voči Rómom)

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-13-2011-037-ENG>

ECRI General Policy Recommendation No.10 Combating racism and racial discrimination in and through school education (Všeobecné politické odporúčanie ECRI č. 10 o boji proti rasizmu a rasovej diskriminácii vo vzdelávaní a prostredníctvom vzdelávania)

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-10-2007-006-ENG>

ECRI General Policy Recommendation No.11 Combating racism and racial discrimination in policing (Všeobecné politické odporúčanie ECRI č. 11 o boji proti rasizmu a rasovej diskriminácii v práci polície)

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-11-2007-039-ENG>

Thematic Action Plan on the Inclusion of Roma and Travellers (Tematický akčný plán o začleňovaní Rómov a kočovníkov)

<https://rm.coe.int/1680684b5e>

FAKTY A ZISTENIA

„Hoci väčšina členských štátov Rady Európy prijala [opatrenia na rôznych úrovniach], väčšinou vo forme národných stratégií a akčných plánov [integrácie Rómov], tieto plány často nie sú úspešne implementované. Preklenutie medzery medzi stratégiou a jej správnou implementáciou je pre mnohé krajiny náročnou úlohou. Viaceré členské štáty nevyčlenili na tento účel osobitné rozpočtové prostriedky a značná časť finančných prostriedkov vynakladaných na integráciu Rómov v celej Európe pochádza z fondov EÚ. Svedčí to o nízkej politickej prioritě, ktorá sa Rómom pripisuje na národnej úrovni.“ Výročná správa ECRI, 2016, bod 22.